Муниципаль тур

Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен
татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ
2025-2026 нчы уку елы
4 нче сыйныф

Максималь балл – 50

I. ТЕСТ (18 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	**3**	**2**	**1**	**2**	**3**	**1**	**1**	**1**

II. Теоретик бирем.

Шигырьне укыгыз. Берлек сандагы 1 һәм 2 зат алмашлыкларын тиешле килештә куеп, сүзләр белән языгыз. Зат алмашлыклары турында белгәннәрегезне языгыз. **(10 балл) 4+6**

Синдә җыр бар,
Миндә җыр бар –
Матур җырлар бик күп җирдә.
Синең җырың миңа күчсен,
Минем җырым **сиңа** күчсен –
Җырлыйк әле бергә-бергә (Ф. Яруллин).

Укучы мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, биремгә иң югары балл **(6)** куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны киметелә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Фразеологик әйтелмә һәм аның мәгънәсен тәңгәлләштерегез, җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

А) хәрәкәткә килү	1) шәп белү
Ә) ут борчасы	2) хәрәкәтчән
Б) су кебек эчү	3) югалту
В) колак кагу	4) ягымлы
Г) тәмле телле	5) кузгалу

Җавап : 52134

IV. Гамәли-иҗади бирем.

1. Шигырьне укыгыз һәм күп нокталар урынына тиешле хәрефләрне куегыз. (**4 балл**)

М**е**нә ике көн инде
Үзем җыештырам өйне.
Буямагыз, белегез,
Бик сакланып **йөрегез**.

Җил чыкса, тузан керер,
Ф**о**рточканы ачмагыз.
Үзем җы**е**штырдым өйне,
Чисталыкны саклагыз!

(Заһирә Гомәрова)

2. Шигырьнең икенче куплетыннан басым соңгы иҗеккә төшмәгән сүзләрне күчереп языгыз (**2 балл**)
ачмагыз, саклагыз
3. *Җил* сүзенә 4 тамырдаш сүз уйлап языгыз. (**4 балл)**
җилле, җилсез, җиллә(ү), җиләс
4. “Чисталыкны саклыйк!” темасына 6-7 җөмләдән торган инша языгыз. **(7 балл)**

Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ
2025-2026 нчы уку елы
5 нче сыйныф

Максималь балл – 58

I. ТЕСТ (20 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	**2**	**4**	**3**	**2**	**3**	**3**	**3**	**2**	**3**

II. Теоретик бирем.

Шигырьне укыгыз. Аерып бирелгән 1 зат берлек сандагы фигыльләрнең тиешле кушымчаларын языгыз. Хикәя фигыль турында белгәннәрегезне языгыз. (**10 балл**) **4+ 6**

Фәннәр **укый**м мәктәбемдә –
Тырышып белем **алам**.
Туган телемне яратам,
Тукайны укып **беләм**.
Беләсегез килсә, быел
Мин бишенчегә керәм.
Алдымда күпме мәсьәлә
Җавабын үзем чишәм.
Йолдызлар серен ачарга
Чакыра мине җиһан.

Укучы хикәя фигыль турында мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, биремгә иң югары балл **(6)** куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны киметелә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III.Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Бирелгән сүзләргә берәр хәреф өстәп, тамырдаш сүз ясагыз, ул сүзләрне языгыз. **(5 балл)**

Тара- - тарак
Бизә- - бизәк
Аш - аша
Илә- иләк
Ела- - елак

IV. Гамәли-иҗади бирем.

1. Фразеологик әйтелмә һәм аның мәгънәсен тәңгәлләштерегез, җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

А) трай тибү	1) ачулану
Ә) авызы колакка җитү	2) эшләмәү
Б) пыр туздыру	3) курку
В) күз буяу	4) алдау
Г) хафага төшү	5) шатлану

Җавап : ______25143_________________

2. Шигырьне укыгыз һәм күп нокталар урынына тиешле хәрефләрне куегыз. **(4 балл)**

Алланып таңнарның алына,
Нур булып кешелек таңына,
Җыр булып үрелеп кү**ң**елгә,
Кил безгә, Яңа ел, кил безгә!
Ко**я**шлы көннәрнең җылысын,
Бәхетнең, шатлыкның ол**ы**сын
Күтәреп көннәрнең и**ң**енә,
Рәхим ит Туган ил түренә! (*Э. Мөэминова*)

3. *Кояшлы көннәрнең җылысын* юлындагы сүзләрне антонимнарына үзгәртеп языгыз. **(3 балл)**

Болытлы төннәрнең салкынын

---

4. Беренче куплеттан тамырдаш сүзләрне күчереп алыгыз, сүзләрнең тамырын шартлы билге белән күрсәтегез. **(3 балл)**

Алланып, алына, ал - тамыр

5. “Нәрсә ул матурлык?” темасына 7-8 җөмләдән торган инша языгыз. (**8 балл**)

Муниципаль тур

Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ
2025-2026 нчы уку елы
6 нчы сыйныф

Максималь балл – 57

I. ТЕСТ (20 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	**2**	**4**	**1**	**3**	**2**	**3**	**3**	**4**	**3**

II. Теоретик бирем.

Шигырьне укыгыз. Аерып бирелгән исемнәрнең тиешле кушымчаларын языгыз. Исемнең килеш белән төрләнеше турында белгәннәрегезне языгыз. (**10 балл**) **5+ 5**

Мин **бәхетне** кайдан алырмын,
Туган **йорттан** китсәм **гомергә**?
Таш булып мин җансыз калырмын,
Сүз югалыр минем **телемдә**.
Бер көн артык миңа мең **елдан**,
Айда түгел, туган илемдә! (*Н. Дәүли*)

Укучы исемнең килеш белән төрләнеше турында мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, мисаллар белән дәлилләгәндә, биремгә иң югары балл **(5)** куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны киметелә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Сүз ясалыш чылбырында төшеп калган сүзне языгыз. **(5 балл)**
Яшел **–** ___ **яшелчә** ___, яшелчәче
Өмет **–** ___ **өметсез** ___, өметсезлек
Аш **–**___ **ашла** ___, ашлама
Сабыр **–** ___ **сабырсыз** ____, сабырсызлык
Бүл **–**___ **бүлмә** ___, бүлмәдәш

IV. Гамәли-иҗади бирем.

11. Сүз һәм аның килеп чыгышы ягыннан төркемчәсен тәңгәлләштерегез, җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

А) дизель	1) рус алынмасы
Ә) салам	2) төрки-татар сүзе
Б) абый	3) фарсы алынмасы
В) мәдрәсә	4) гарәп алынмасы
Г) җиһан	5) Европа алынмасы

Җавап : 51243

2. Шигырьне укыгыз һәм күп ноктлар урынына тиешле хәрефләрне куегыз. **(2 балл) һәр төшеп калган хәреф – 0,5 балл**

Кызык сезгә, яшь балалар, кышкы кичтә!
Җылы өйдә утырасыз якын мичкә;
Утырасыз рәхәтләнеп, т**е**зелешеп,—
Шатлык сезгә, уңайсызлык килми **һ**ич тә.
Һичкайсыгыз таныш түгел хәсрәт берлә,
Утыргансыз матур гына, рәт-рәт берлә;
Кышкы кичнең оз**ы**нлыгын сизмисез дә
Ә**н**кәгезнең сөйләгәне әкият берлә. (*Г. Тукай*)

3. Шигырьдән антоним сүзләрне күчереп алыгыз, сүз төркемнәрен күрсәтегез. **(3 балл)**
шатлык – хәсрәт. Исем сүз төркеменә карый

5.*Берлә* сүзенең хәзерге татар телендәге сүзен языгыз. **(2 балл)**
белән

6. “Кышкы кич” темасына 8-9 җөмләдән торган инша языгыз. (**10 балл**)

Муниципаль тур

Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ
2025-2026 нчы уку елы
7 нче сыйныф

Максималь балл – 64

I. ТЕСТ (20 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	**2**	**3**	**3**	**2**	**3**	**3**	**3**	**1**	**1**

II. Теоретик бирем.

Искергән сүзләр турында языгыз. Фикерегезне мисаллар белән дәлилләгез. (**8 балл**)

Укучы мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, мисаллар белән дәлилләгәндә, биремгә иң югары **балл (8)** куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны киметелә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Мәкальләрнең ахырын уйлап языгыз. **(5 балл)**

1. *Өең кысан булса да,* күңелең иркен булсын.
2. *Яхшы тел* – җан азыгы.
3. *Сөйдергән дә – тел,* биздергән дә –тел.
4. *Баканың да* үз тавышы үзенә матур.
5. *Өйрәнгән* җирдә калмас.

IV. Гамәли-иҗади бирем.

1. Тексттагы <... > тамгасы урынына тиешле тыныш билгеләрен куегыз. **(7 балл)**

Март ахыры якынлашкач <,> беренче зур яңалык шул булды <:> кычыткан күбәләге оча башлады. Кирпеч төсле кызыл күбәләк. Шул кызыл өстендә вак кара таплар күренә. Юка канатлары читеннән кара кайма киткән <,> ә каймага зәңгәр таплар тезелгән. Күбәләк суыкны агач ярыгында уздырган һәм яз җиткәч уянган.

Бераздан үрмәкүчләр уянды <,> кайберләре кар өстендә сәяхәт итә башлады. Иртән кояш күренә <-> үрмәкүч терелә <,> кичен суыта <-> ул тагы үлеп куя. *(Г. Хәсәнов*)

2. Шигырьне укыгыз һәм күп ноктелар урынына тиешле хәрефләрне куегыз. **(2 балл) һәр төшеп калган хәреф – 0,5 балл**

Татлы тәм бар ипекәйдә.
Төш**е**ндем мин яши-яши:
Кеше аңа үз ө**е**ндә
Сөенечен кушып ашый.
Ачы тәм бар ипекәйдә.
Карусыз гом**е**р юлдашы:
Шуның өчен аңа кеше
Көенечен кушып ашый. (*Р. Зәйдулла*)

3. *Ачы тәм бар ипекәйдә.* җөмләсенә синтаксик анализ ясагыз. (**4 балл**) **тәм – ия, бар – хәбәр, ачы – аергыч, ипекәйдә- кыек тәмамлык. Бу –җәенке ике составлы гади җөмлә**

4. Шигырьдән антоним парларны күчереп языгыз, сүзләрнең кайсы сүз төркемнәренә каравын билгеләгез. (**4 балл**) 2+**2**

татлы – ачы - сыйфат, сөенеч – көенеч - исем

5. Шигырьдән үткән заман хикәя фигыльне табып языгыз, морфологик анализ ясагыз. **(3 балл) төшендем – тамыр, билгеле үткән заман хикәя фигыль, 1 нче зат, берлек санда, барлыкта**

6. Сөйләм теленә хас сүзне күчереп алыгыз. **(2 балл)**

ипекәй

7. “Икмәк кадере” темасына 8-9 җөмләдән торган инша языгыз. (**9 балл**)

Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен
татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ
2025-2026 нчы уку елы
8 нче сыйныф

Максималь балл – 60

I. ТЕСТ (20 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	**2**	**4**	**3**	**1**	**4**	**3**	**2**	**4**	**рәвеш**

II. Теоретик бирем.

Сузык авазлар өлкәсендә очрый торган аваз үзгәрешләре турында языгыз. Фикерегезне мисаллар белән дәлилләгез. (**8 балл**)

Укучы мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, мисаллар белән дәлилләгәндә, биремгә иң югары балл куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны киметелә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Сүз һәм андагы басымның урынын тәңгәллек белән күрсәтегез**,** җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

СҮЗ	БАСЫМ УРЫНЫ
А) пәрәмәч	1) икенче иҗектә
Ә) бирешмәскә	2) өченче иҗектә
Б) кайчаннан	3) беренче иҗектә
В) кырмыскалар	4) дүртенче иҗектә
Г) чишелешендә	5) бишенче иҗек

Җавап : 21345

IV. Гамәли-иҗади бирем

1. Мәкальләрнең ахырын уйлап языгыз. **(5 балл)**
   Егет сүзе бер булыр.
   Бер – алдыңа, биш артыңа кара.
   Аз сөйлә, күп эшлә.
   Җиде кат үлчә, бер кат кис.
   Туры әйткән – котылган, ялганлаган – тотылган.
2. Текстны укыгыз һәм күп нокталар урынына тиешле хәрефләрне куегыз. **(2 балл) һәр төшеп калган хәреф – 0,5 балл**

Мин үзем икмәкне кеше өчен иң зарури ризык итеп кенә түгел, ә илнең иң зур байлыгы, дәүләтнең төп к**у**әте дип тә саныйм. Чыннан да, илдә, дәүләт кулында икмәк җитәрлек булмаса, халык тук, бөтен яши алыр идемени, дәүләт башка байлыкларын бүтән ихт**ы**яҗларга тота алыр идемени?..

Халык икмәкнең дәрәҗәсен кытлык елларда гына түгел, **һ**әрвакытта, иң уңган чакларында да бик яхшы белгән. Ул аны юкка-барга әрәм-шәрәм итмәгән, саклап тоткан, ничек тә запас белән торырга тырышкан. Безнең татар халкында исә икмәккә хөрмәт аеруча зур иде. “Ипекәй” дип к**а**дерләп кенә йөртә иде ул аны... (*Әмирхан Еникидән*)

3. Текстта антонимик парлы сүзне күчереп языгыз. (**2 балл**)
юкка-барга

4. *Байлыкларын* сүзен мәгънәле кисәкләргә аерып языгыз, шартлы билгеләр белән күрсәтегез, морфологик анализ ясагыз. (**4 балл**)
бай – тамыр, -лык – исем ясагыч кушымча, -лар – күплек сан кушымчасы, модаль, -ын –3 нче зат төшем килеше кушымчасы, бәйләгеч. Байлыкларын – ясалма исем, уртаклык исем, төшем килешендә, 3 зат тартым белән төрләнгән, күплек санда.
5. *“Ипекәй” дип кадерләп кенә йөртә иде ул аны*... җөмләсендәге сүзләрне туры тәртипкә куеп языгыз. **(2 балл)**
Ул аны “ипекәй” дип кадерләп кенә йөртә иде.
6. Тексттан рус алынмасын күчереп языгыз. **(2 балл)**
запас
7. *“Азның кадерен белмәгән күпнең кадерен белмәс”* темасына 9-10 җөмләдән торган инша языгыз. (**10 балл**)

Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ 2025-2026 нчы уку елы 9 нчы сыйныф

Максималь балл –66

I. ТЕСТ (20 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	**1**	**4**	**4**	**4**	**2**	**1**	**3**	сызык	мәсьәләне

III. Теоретик бирем.

Тартыклар охшашлануы турында языгыз. Фикерегезне мисаллар белән дәлилләгез. **(8 балл)** Укучы мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, мисаллар белән дәлилләгәндә, биремгә иң югары балл куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны киметелә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Фигыльләр һәм аларның төркемчәләрен тәңгәллек белән күрсәтегез**,** җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

ФИГЫЛЬ	ТӨРКЕМЧӘСЕ
А) соңлаган яз	1) исем фигыль
Ә) урындыкка утыру	2) хәл фигыль
Б) уйлар таралгач	3) хикәя фигыль
В) куелмаган иде	4) сыйфат фигыль
Г) әйткән булса	5) шарт фигыль

Җавап : 41235

IV. Гамәли-иҗади бирем.

1. Фразеологик әйтелмә барлыкка килерлек итеп, фигыльләр өстәп языгыз. **(5 балл)**

Борчак **сибү/аттыру**
Кызыл кар **яугач**
Балтасы суга **төшү**
Трай **тибү**
Тетмәсен **тетү**

2. Тексттны укыгыз һәм <...> тамгасы урынына тиешле хәрефләрне куегыз. **(2 балл) һәр төшеп калган хәреф – 0,5 балл**

1) Авылның үзенә генә хас тавышлар белән тулган изге тынлыгын бернинди бөек симфонияләр, моңлы көйләр дә уза алмый. 2) Бөтенесе йөрәккә якын, бөтенесе якты нур белән, ила <**һ**>и тынлык, куанычлы моң белән өр<**е**>телгән. 3) Шуңа күрә авыл кешесенең шатлык-куанычлары да мәңге онытылмаслык, борчу-газаплары да йөрәген сулкылдатырлык тирән. 4) Әгәр шулай булмаса, авылыннан китеп, чит-ят җирләрдә гомер кичерүче кешеләр аны хәтерләреннән жуяр иде. 5) Юк шул, онытa алмый <**а**>дәм баласы туган төбәген. 6) Аның хәтерендә ялан тәпи баскан чирәмле ишегалды, аунап-тәгәрәп үскән болыннары, су кое<**н**>ган күлләре, челтерәп аккан чишмә суларының тәмнәре, җиләк-җимеш тулы әрәмәләре, ап-ак кышлары торган саен жетерәк, дулкынландыргычрак булып яңара. (*Ф. Садриев*)

3. Тексттан Европа алынмасын табып, күчереп языгыз. **(2 балл)**
симфонияләр
4. Тексттан синонимик парлы сүзләрне күчереп языгыз, кайсы сүз төркеменә карауларын билгеләгез. **(4 балл)**
шатлык-куанычлары – исем , борчу-газаплары - исем, чит-ят - сыйфат, аунап-тәгәрәп - фигыль
5. 5-6 нчы җөмләләрдән әдәби нормадан читләшкән сүзне күчереп языгыз. (**2 балл**)
дулкынландыргычрак
6. Тексттан *тын* сүзенә тамырдаш сүзне табыгыз, үзегез тагын ике тамырдаш сүз уйлап языгыз. (**3 балл**)
тын – тынлык - тыныч - тынычлану
7. Бишенче җөмләне туры тәртипкә үзгәртеп языгыз. **(5 балл)**
Юк шул, адәм баласы туган төбәген оныта алмый.
8.“*Авылым иртәсе*” темасына 9-10 җөмләдән торган инша языгыз. (**10 балл**)

Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ
2025-2026 нчы уку елы
10 нчы сыйныф

Максималь балл –63

I. ТЕСТ (20 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	**4**	**3**	**1**	**3**	**1**	**2**	**2**	**өтер**	**үз**

II. Теоретик бирем.

Татар теленең орфографик принциплары турында языгыз, мисаллар китерегез. **(8 балл)**

Укучы мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, мисаллар белән дәлилләгәндә, биремгә иң югары балл куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны кимителә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Синоним сүзләрне үзара тәңгәлләштерегез, җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

А) шыту	1) җай
Б) тойгы	2) гамьсез
В) форсат	3) җан
Г) кот	4) хис
Д) ваемсыз	5) тишелү

Җавап : 54132

IV. Гамәли-иҗади бирем.

1. Бирелгән сүзләрнең тамырын языгыз. **(5 балл)**

Җәмәгатьчелек –**җәмәгать**
Сырганак –**сыр(у)**
Караңгы –**кара**
Тартма –**тарт(у)**
Аңлаешлы –**аң**

2. Шигырьне укыгыз һәм күп ноктала урынына тиешле хәрефләрне куегыз. **(1 балл) һәр җавапка – 0,5 балл**

Ниләр диеп мин аңлатыйм икән
Шушы сәер, иләс чагымны?
Хәреф төртсәң, шигыр**ь** үсеп чыгар -
Шундый чагы әле җанымның...
Вето салдым барлык мескенлеккә!
Җитте! Оят ап-ак бол**ы**ттан!
Яшәү дигән тантанага бит без
Вакытлыча гына юлыккан... (*Зөлфәт*)

3. *Вето* сүзенең татар телендә кулланыла торган ике синонимын языгыз. **(2 балл)**
тыю, рөхсәт итмәү, тоткарлау ....

4. *Иләс* сүзенең мәгънәсен аңлатып языгыз. (**3 балл**)
Иләс – ашкынучан, җилкенүчән, шашкын, ярсулы.

5. *Мескенлеккә* сүзен мәгънәле кисәкләргә аерыгыз, шартлы билгеләр белән күрсәтегез, морфологик анализ ясагыз. (**5 балл**)

Мескен – тамыр, -лек – исем ясагыч кушымча, -кә – бәйләгеч, юнәлеш килеше кушымчасы.
Мескенлеккә (салдым) – ясалма, уртаклык исем, юнәлеш килешендә, берлек санда, тартымсыз.

6. Шигырьдәге *юлыккан* сүзенең транскрипциясен языгыз, фонетик анализ ясагыз. **(2 балл)**
[йулыкқан]
7 хәреф, 8 аваз. 3 иҗектән тора. Сузык авазлар: [у], [ы], [а]. Тартык авазлар: [й], [л], [к], [к], [н].
[у] – арткы рәт, югары күтәрелешле, иренләшкән озын сузык аваз.
[ы] - арткы рәт, урта күтәрелешле, иренләшмәгән кыска сузык.
[а'] – арткы рәт, түбән күтәрелешле, иренләшмәгән озын сузык аваз.
й] – сонор, парсыз, тел уртасы, өрелмәле, авыз тартыгы.
[л] - сонор, парсыз, тел алды (тел-теш), ярымйомык, авыз тартыгы.
[к] – кече тел, йомык, парлы, саңгырау тартык.
[н] – сонор, парсыз,тел алды яңгырау тартык .
7. Шигырьдән артыклык дәрәҗәсендәге сыйфатны күчереп языгыз. **(2 балл)**
ап-ак

8.“ *Игелекле эш*” темасына 9-10 җөмләдән торган инша языгыз. (**10 балл**)

Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ
2025-2026 нчы уку елы
11 нче сыйныф

Максималь балл – 67

I. ТЕСТ (20 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	**2**	**1**	**2**	**4**	**1**	**3**	**2**	авырлыклар	максат хәле

II. Теоретик бирем.
Тезмә кушма җөмлә турында языгыз, мисаллар китерегез. **(8 балл)**
Укучы мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, мисаллар белән дәлилләгәндә, биремгә иң югары балл куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны киметелә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Фразеологизмнар һәм аларның мәгънәләре арасында тәңгәллек урнаштырыгыз, җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

А) ата йорты	1) ял итеп алу
Ә) бәлеш авыз	2) үч саклау
Б) баш кую	3) хәтере тиз калучан кеше
В) үпкә бәлеше	4) елак бала
Г) кинә тоту	5) ватан

Җавап: 54132

IV. Гамәли-иҗади бирем.

1. Бирелгән сүзләрнең тамырын билгеләп языгыз. **(5 балл)**
Безелдәвек – **без**
Тузганак – **туз(у)**
Киселмәле – **кис(ү)**
Кадак – **када(у)**
Аңлаешсызлык – **аң**

2. Шигырьне укыгыз һәм күп ноктала урынына тиешле хәрефләрне куегыз. **(1 балл) һәр хәрефкә 0,5 балл**
«Сул аягың җиргә ныклап терә,
Чыбыркыңны уң кулыңа, ипләп…»
Көтүлектә шартлый кыюсыз чаң,
Г**а**ләм хәтеренә аваз киртләп.
Тагын, тагын… Елан тәсл**е** ыслап,
Чыелдатып шартлый чыбыркым ла.
Мин җәйләүдә. Мин көтүче бүген.
Әткәм чыбыркысы <....> минем кулда! (*Л. Гыйбадуллинадан*)

3. *Әткәм чыбыркысы* <-> *минем кулда!* җөмләсендә <....> тамгасы урынына куелырга тиешле тыныш билгесен языгыз. **(2 балл)**
сызык
4. Шигырьдән аваз ияртемнәреннән ясалган сүзләрне күчереп языгыз, сүз төркемен һәм төркемчәсен билгеләгез. (**3 балл**)
шартлый – хәзерге заман хикәя фигыль, ыслап, чыелдатып – 1 төр хәл фигыль
5. Беренче дүртьюллыктан тартымлы исемнәрне күчереп языгыз, мәгънәле кисәкләргә аерыгыз, шартлы билгеләр белән күрсәтегез, морфологик анализ ясагыз. (**5 балл**)
Аягың: аяк – тамыр, -ың – бәйләгеч кушымча. Аягың – тамыр, уртаклык исем, баш килештә, 2 зат берлектәге тартым белән төрләнгән.
Чыбыркыңны: чыбыркы – тамыр, -ың – бәйләгеч кушымча, -ны – бәйләгеч кушымча. Чыбыркыңны – тамыр, уртаклык исем,төшем килешендә, 2 зат берлектәге тартым белән төрләнгән.
Кулыңа: кул – тамыр, -ың – бәйләгеч, -а бәйләгеч кушымча. Кулыңа - тамыр, уртаклык исем, юнәлеш килешендә, 2 зат берлектәге тартым белән төрләнгән.
Хәтеренә: хәтер – тамыр, -е -бәйләгеч, -нә – бәйләгеч кушымча. Хәтеренә - тамыр, уртаклык исем, юнәлеш килешендә, 3 зат берлектәге тартым белән төрләнгән.
6. *Галәм хәтеренә аваз киртләп* җөмләсендәге *киртләп* сүзен ничек аңлыйсыз? Үз сүзләрегез белән аңлатып языгыз. **(3 балл)**
киртләп – искәртеп, хәтергә төшереп, кисәтеп
7. *Елан төсле ыслап,Чыелдатып шартлый чыбыркым ла.* җөмләсенә синтаксик анализ ясагыз. **(5 балл)**
Бу – ике составлы җәенке, тулы хикәя җөмлә. Чыбыркым – ия, шартлый – хәбәр, елан төсле (ыслап) – рәвеш хәле; ыслап, чыелдатып –тиңдәш рәвеш хәлләре.
8.“*Авылым хәтирәләре*” темасына 9-10 җөмләдән торган инша языгыз. (**10 балл**)